

Detta har sänts in till TTELA den 15 oktober 2024

Kommentar till Regeringens förslag om tandvårdsstöd.

Debatt

Mot bakgrund av Regeringens förslag till förändringar i Tandvårdsstödet, har debatt uppstått, om det är rätt att ungdomar inte längre skall få gratis tandvård upp till 23 år utan "bara" till 19 års ålder, samtidigt som äldre antligen får förbättringar. Anledningen till avvägningarna kan vara att dagens ungdomar inte får sina tänder förstörda av amalgamfyllningar. Det innebär att de inte får sekundär karies efter amalgamlagningar som äldre fick. De som uppnått 67 årsåldern har som regel motsatta erfarenheter. Minsta prick borrades förr upp och fylldes med amalgam, så förutsättningarna för att slippa större lagningar försvann tidigt. Amalgamet korroderar och spräcker tänder på ett sätt som gör att alla fick många och större lagningar under åren. De flesta äldre har blandningar av amalgam, guld, metaller i allmänhet och på senare år kompositser och andra material.

Uppfinningsrikedomen har varit stor och materialkontrollen minimal. Redan 1987 beslutade Riksdagen att Biverkningsregister skulle upprättas, något som inte har genomförts. Biverkningar av tandvårdsmaterial har därför inte kontrollerats av oberoende instanser som toxikologer och andra utanför dentalsektorn. Tandvårdsskadeförbundet, nu Tandhälsöförbundet har under årtionden drivit frågan. Att nuvarande regering tagit sig an denna fråga är ett stort steg i rätt riktning, då det som finns i tänderna påverkar kroppen, inte minst kvicksilver som fälls ut ur amalgamfyllningarna. Något som nu långsamt börjar klarna även i vården och tandvården. Minamatabeslutet om att förbjuda kvicksilver var ett steg i rätt riktning, EU:s beslut att förbjuda all amalgamanvändning från 1 januari 2025 ett annat.

De långsiktiga effekterna av denna påverkan är ett folkhälsoproblem som kommer att ta lång tid att reparera. De som forskat kring denna påverkan har sett kopplingar till många allvarliga diagnoser som kan kopplas till effekter som kvicksilver har, framför allt på neuropsykiatriska diagnoser, psykiska problem, inlärningsproblem, allergier, muskel och ledvärk fibromyalgi mm. Sedan många år finns beslut om att barn, gravida och särskilt känsliga, inte skulle behandlas med amalgam, något som Tf har drivit fram genom krav och uppvaktningar. De som arbetat för amalgamförbudet har ofta förföljts på ett sätt som påminner om tidigare häxprocesser, där det främsta vapnet har varit att deslegitimera de som stod på vår sida. De tandläkare, läkare och andra som deltagit i kampen har bidragit till, att patienter som bäst behöver få tandvård, prioriteras.

Margaretha Molius distriktsordförande i Tandhälsöförbundet,

tidigare mångårig förbundsordförande i Tandvårdsskadeförbundet.